

ΚΡΙΤΙΚΗΤης **ΛΙΝΑΣ ΠΑΝΤΑΛΕΩΝ****Εσωτερική γεωγραφία****ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ****Ζωή μεθόρια**

εκδ. Πατάκη, σελ. 268

Βορειοελλαδίτικη καταχνιά, ατέρμονες πεδιάδες, βαρείς κι ασήκωτοι ορεινοί όγκοι, ερειπωμένα βυζαντινά κάστρα, ραγισμένοι μιναρέδες, απομακρυσμένα φυλάκια, θολά νερά και βαθιά φιλιά στοιχειοθετούν το πανόραμα που χαρτογραφεί ο Θεόδωρος Γρηγοριάδης παρακολουθώντας τις μετατοπίσεις της ηρωίδας του στον Βορρά της χώρας, σε ένα τοπίο αρχαίο αλλά και μοιραίο. Η περιπλάνησή της ακολουθεί τη γραμμή των συνόρων, ενόσω η ίδια διαγράφει μια μύχια τροχιά στην προσπάθειά της να ικνηλατήσει τα προσωπικά της όρια και να διαρρήξει τα άδπλα σύρματα που την περιφράσσουν. Σημαδεμένη κατάσαρκα από έναν τραυματικό έρωτα, παλεύει να δοθεί σε έναν επόμενο, αλλά φοβίες, θρασεμένες από ανεκρίζωτες προκαταλήψεις, καταπνίγουν τον πόθο. Ο έρωτας είναι παντού και πάντα το ίδιο μελό, λέει ο Γρηγοριάδης, προδικάζοντας την αποτυχία της ηρωίδας να αποστραγγίσει τα συναισθήματά της. Πόσο μάλλον που ο αγαπημένος της είναι ένας θαλασσοδαρμένος καπετάνιος, μουσκεμένος από τα νερά του κόσμου. Η Ζωή ζει ζωή μεθόρια σε μιαν άλλη Ελλάδα, που η δυναμική της δεν είχε ακόμη διαψευστεί. Οι μεταθέσεις της ως πρωτοδύοριστης καθηγήτριας συμπλέουν με τις πολιτικές μεταλλάξεις των μεταπολιτευτικών καιρών, που κορυφώνονται με την έκρηξη του πολιτικού φαινομένου του ΠΑΣΟΚ. Η Ζωή, η οποία μαθήτρια είχε βιώσει την καταπίεση της χούντας και φοιτήτρια πουλούσε εφημερίδες του Ρήγα στα σκαλιά της Φιλοσοφικής, δείχνει καχύποπτη απέναντι στην επικείμενη πολιτική

αλλαγή. Σφηνωμένη μέσα σε ένα ηλεκτρισμένο πλήθος σε μια προεκλογική συγκέντρωση του κόμματος στην πλατεία Αριστοτέλους, παρέμενε τόσο ασυγκίνητη που δεν πρόσεξε τον μελαχρινό που την κάρφωνε, ο οποίος τελικά θα νικούσε τις αντιστάσεις της, όπως ο Παπανδρέου τις εκλογές.

Τα σκληρά και αυστηρά βορειοελλαδίτικα τοπία, που ενθαρρύνουν απόκρημνες εαυτοσκοπίες, αναδεικνύουν την αποξένωση της Ζωής τόσο από τις ιδέες που άλλοτε φλόγιζαν τη φοιτητική της ιδιουսστασία όσο και από τις κατεσταλμένες επιθυμίες του σώματός της. Καθώς στεκόταν παράμερα στον χώρο για να εποπτεύει και να αμύνεται, ήταν σαν να μετέτρεπε τη γεωγραφία σε παλμογράφο των συναισθημάτων της. Εκεί στον Βορρά ήταν «όλα ανοικτά και περιφραγμένα μαζί». Παράλληλα, όμως, διέπλεε μια φαντασιώδη γεωγραφία, που αναδύοταν από την απουσία του αγαπημένου της στα πελάγη της υψηλίου. Οσο εκείνος ταξίδευε, εκείνη μπορούσε να καταπατά το απέραντο κενό ανάμεσά τους, περιφερόμενη σε ιδεατούς για τη συνύπαρξή τους τόπους. Περιμένοντάς τον ενοικούσε ένα εσωτερικό τοπίο, που περιβρεχόταν από τα λυπημένα νερά που τους χώριζαν. Οσο τα εφήμερα τοπία της μεθόριας ζωής της βούλιαζαν στην ομίχλη, τον συναντούσε με τη φαντασία της στις πλατιές θάλασσες, γιατί τα ταξίδια της στα πέρατα των ονείρων της

είχαν μάθει πως το δίπλα «μπορεί να είναι και η απουσία» του άλλου.

Ο Γρηγοριάδης εντείνει τις στροφιδίνες της έσω τρικυμίας της ηρωίδας σε αντίστιξη με την απεραντοσύνη, που στροβιλίζει τον αγαπημένο της. Μολονότι ο τελευταίος επιστρέφει κάθε φορά ασφαλώς στη στεριά, εκείνη υποφέρει από κρίσεις ασφυξίας, κινδυνεύοντας να πνιγεί μες στη φουρτούνα και

στον παγερό αέρα των σωθικών της, να πνιγεί, συνεπώς, «σε ένα ταπεινωτικό βάθος», καιτοι άπατη η ψυχή. Τα φυλάκια των στρατοπέδων ολόγυρά της μπορεί να εγγυούσαν την ασφάλεια των συνόρων, αλλά η Ζωή είχε κατά νου πως «τα σύνορα είναι τα πρώτα όρια που κινδυνεύουν». Και τα δικά της όρια βρίσκονταν διαρκώς υπό την απειλή των πάνοπλων φόβων της.

Τελικά, η Ζωή, που παράδερνε ανάμεσα σε προσωρινά αγκυροβόλια και δολιχοδρομούσε σε δρόμους αταξίδευτους, ανακαλύπτει το καταφύγιό της σε μια απόμερη ταβέρνα της Ξάνθης, την οποία ο Γρηγοριάδης εικονογραφεί έξοχα σαν μικρογραφία της Ελλάδας. Εκεί η ηρωίδα βρίσκει έναν κόσμο που «επιβίωνε το ίδιο μοναχικά και αυτόνομα» με εκείνη, πολεμώντας στις άκρες, περιφρουρώντας αθόρυβα την ακεραιότητά του. Εκεί μέσα στήνεται μια πανηγυρική ιεροτελεστία, την οποία δίνουν εκστατικές ιαχές προς επίκληση της απανταχού ζωής.

